

BETÆNKNING

Afgivet af Erhvervsudvalget –og Råstofudvalget

vedrørende

(EM2018/52)

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag om ophævelse af § 20, stk. 4, i Inatsisartutlov om alkohol, således at det bliver muligt for unge mennesker under 18 år at gå på café med hinanden efter klokken 20, og drikke en kop varm kakao, en sodavand eller lignende.

(Medlem af Inatsisartut Malene Vahl Rasmussen, Demokraterne)

Og

(EM2018/53)

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at fremsætte forslag til ændring af Inatsisartutloven om alkohol, således at butikkernes salg af alkoholholdige drikke mandag til lørdag må finde sted fra kl. 10 til kl. 20. (EM2018/53)

(Medlemmerne af Inatsisartut Justus Hansen og Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraterne)

Og

(EM2018/54)

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ændring af Inatsisartutloven om alkohol, således at lovens forbud mod enhver form for reklamer for alkoholholdige drikke enten ophæves eller erstattes af mindre vidtgående reklameforbud.

(Medlem af Inatsisartut Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraterne)

Og

(EM2018/55)

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ophævelse af § 28 i ”Inatsisartutlov om alkohol”, således at alkohol ikke skal afskærmes fra andre varer i butikken

(Medlem af Inatsisartut Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraterne)

Afgivet til forslagets 2. behandling

Erhvervs- og Råstofudvalget har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Jens Danielsen, Siumut, formand

Medlem af Inatsisartut Múte Bourup Egede, Inuit Ataqatigiit, næstformand

Medlem af Inatsisartut, Mala Høj Kuko, Siumut

Medlem af Inatsisartut, Henrik Fleischer, Siumut

Medlem af Inatsisartut Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraatit

Medlem af Inatsisartut Tillie Martinussen, Samarbejdspartiet

Medlem af Inatsisartut Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit

1. Førstebehandling af forslagene i Inatsisartut

Udvalget bemærker, at der under førstebehandlingen fra et flertal af partierne blev udtrykt en generel støtte til beslutningsforslagene. Naalakkersuisut fandt anledning til ligeledes at støtte op om forslagernes intentioner, Naalakkersuisut fremsatte ved 1. behandlingen ændringsforslag af en teknisk korrigerende karakter.

Debatten berørte mange vinkler og forskellige synspunkter om alkoholens indvirkning på det grønlandske samfund og hvilke virkemidler, der bør anvendes og iværksættes for, at begrænse og håndtere skadevirkningerne af et umådeholdent forbrug af alkohol.

Drøftelserne berørte tillige en principiel debat, om graden af regulering af adgangen til købe alkohol, kontra det personlige ansvar for at forvalte forbruget af alkohol i forhold til egen sundhed og omgivelserne. Meningerne herom var mangesidede, men synes overordnet, at pejle sig ind på det standpunkt, at der snarere er behov for holdningsbearbejdning og behandlingstilbud, samt oplysningskampagner, i stedet for forbud og diverse begrænsninger for borgerne i forhold til adgangen til alkohol.

Partierne havde mange forskellige vinklinger på, hvorledes indsatsen for at påvirke drikkemønsteret og drikkekulturen konkret bør indrettes. Drøftelserne berørte tillige en vifte af forslag og tanker om hvorledes behandlingsindsatser og samarbejder i mellem forskellige instanser kunne tilrettelægges i forhold til at afhjælpe misbrug af alkohol.

Erhvervs-og Råstofudvalget finder i den sammenhæng ikke anledning til i et nærmere omfang, at redegøre for denne drøftelse i nærværende betænkning. Eftersom dette emnefelt ikke ligger inden for udvalgets ressortområde.

Udvalget skal i stedet henvise til debatten i Inatsisartut. Udvalget antager i denne sammenhæng, at bærende og afledte argumenter omkring forbrug af alkohol, sociale konsekvenser af alkoholmisbrug, folkesundhed og drikkemønster samt behandlingstilbud er velkendte af offentligheden og Inatsisartutmedlemmerne.

Erhvervsudvalget vil derfor med henvisning til den brede og principielle debat i Inatsisartut, kortfattet forholde sig til beslutningsforslagslagenes **konkrete problemstilling**, som udtrykt i forslagsstillernes afstemningstema.

1.1 Generelt om forslagene

Erhvervs og Råstofudvalget skal overordnet bemærke om forslagene, at deres sigte generelt er at lempe adgangen til alkohol, at lempe adgangen for at unge kan opholde sig på udsækningssteder, samt at lempe adgangen til, at der under friere rammer kan reklameres for alkohol. Erhvervs-og Råstofudvalgets ressortområde er det grønlandske erhvervslivs vilkår og rammebetingelser. Nærværende lempelser vil give de næringsdrivende friere rammer til indrette salg og markedsføring af alkohol uden dog at begrænse virksomhedernes muligheder for at påtage sig et samfundsansvar.

Erhvervs og Råstofudvalget er som førnævnt ikke ressortudvalg for social og sundhedsområdet, uagtet at udvalget naturligvis anerkender, at uansvarlig omgang med alkohol både kan skade misbrugeren og hans eller hendes omgivelser. Imidlertid finder udvalget anledning til at påpege, at et mindretals umådeholdne og uhensigtsmæssige forbrug af alkohol, har medført at de næringsdrivende har fået pålagt adskillige restriktioner og påbud såsom afskærmning af alkohol mv. Hvilket har medført ekstraudgifter for erhvervslivet. Derudover har denne regulering også ramt de borgere, der har en afbalanceret omgang med alkohol for eksempel med butikernes åbningstider for salg af alkohol på hverdage og i weekenden.

Det blev under første behandlingen af forslagene efterlyst, at Erhvervs-og Råstofudvalget bør indhente Familie –og Sundhedsudvalgets kommentarer til beslutningsforslagene. Udvalget besluttede efterfølgende at høre Koefod skole i Nuuk, Alkohol og Narkotikarådet samt MIO.

1.2 Høring af Familie og sundhedsudvalg er vedlagt denne betænkning som bilag.

1.3 Høring af Alkohol- og narkotikarådet er vedlagt denne betænkning som bilag.

1.4 Høring af MIO er vedlagt denne betænkning som bilag

1.5 Forslagnes økonomiske konsekvenser

Forslagsstillerne har i beslutningsforslagene redegjort for forslagernes økonomiske konsekvenser i overensstemmelse med formandskabets retningslinjer herom. Udvalget har ikke umiddelbart kommentarer hertil.

2. Udvalgets behandling af forslagene

2.1 EM2018/52

Pkt. 52 har følgende ordlyd:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag om ophævelse af § 20, stk. 4, i Inatsisartutlov om alkohol, således at det bliver muligt for unge mennesker under 18 år at gå på café med hinanden efter klokken 20, og drikke en kop varm kakao, en sodavand eller lignende.

Udvalget bemærker, at der fuld tilslutning til nærværende beslutningsforslag. Naalakkersuisut fandt under forslagernes 1. behandling anledning til fremsætte nedenstående ændringsforslag:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte ændringsforslag til Inatsisartutlov nr. 35 af 23. november 2017

om alkohol § 20 stk. 4, således at unge under 18 år kan opholde sig på steder med alkoholbevilling frem til kl. 23.

Udvalget kan finde, at Naalakkersuisuts ændringsforslag er af en teknisk korrigerende karakter, hvor Naalakkersuisut ønsker, at unge under 18, der opholder sig på steder med en alkoholbevilling kan gøre dette indtil kl. 23.00.

Udvalget vil nu overgå til sine indstillinger:

Udvalgets indstilling EM2018/52

Et **enigt udvalg** indstiller Naalakkersuisuts **ændringsforslag til vedtagelse**.

2.2 EM2018/53

Pkt. 53 har følgende ordlyd:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at fremsætte forslag til ændring af Inatsisartutloven om alkohol, således at butikkernes salg af alkoholholdige drikke mandag til lørdag må finde sted fra kl. 10 til kl. 20.

Udvalget kan konstatere, at der i Inatsisartut var et flertal for at vedtage beslutningsforslaget. Udvalget noterer sig at Naalakkersuisut til beslutningsforslagets 1. behandling fremsatte nedenstående teknisk korrigerende ændringsforslag:

Ændringsforslag: Forslag til Inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at fremsætte forslag til ændring af Inatsisartutloven om alkohol, således at butikkernes salg af alkoholholdige drikke mandag til lørdag må finde sted fra kl. 9.00 til kl. 20.00

Udvalget vil nu overgå til sine indstillinger:

Udvalgets indstilling EM2018/53

Et **enigt udvalg** indstiller det oprindelige forslag til **vedtagelse**

Et **enigt udvalg** indstiller Naalakkersuisut ændringsforslag til **forkastelse**

2.3EM2018/54

Pkt. 54 har følgende ordlyd:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ændring af Inatsisartutloven om alkohol, således at lovens forbud mod enhver form for reklamer for alkoholdige drikke enten ophæves eller erstattes af mindre vidtgående reklameforbud.

Inuit Ataqatigiit har fremsat et ændringsforslag med følgende ordlyd:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges fremkommer med ændringsforslag til alkohollov, så man ændrer forbud om enhver alkoholrelateret reklamer med knap så restriktive bestemmelser. (I ændringsforslaget skal der mindst medtages at landets bryggerier skal gives mulighed for at kunne reklamere)

Udvalget konstaterer, at der i Inatsisartut var bred støtte til forslaget under dets første behandling. Udvalget kan konstatere at Inuit Ataqatigiit, til dette forslag har fremsat et ændringsforslag. Det er udvalgets umiddelbare forståelse, at det af forslagens førstebehandling fremgik, at den grønlandske udgave af pkt. 54 øjensynligt indeholder en formulering, der kunne tolkes som om forslagsstiller ønskede, at stramme reglerne for reklamering om alkohol. Det er ikke den opfattelse læseren bibringes, når den danske udgave af afstemningstemaet nærlæses. Der synes således ikke at være brug for et korrigerende ændringsforslag, der har til hensigt at løsne op for reklameforbuddet, eftersom det er udvalgets forståelse, at en lempelse af reklameforbuddet netop er forslagsstillers politiske målsætning med beslutningsforslaget.

Udvalgets indstilling EM2018/54

Et **enigt udvalg** indstiller det oprindelige forslag til **vedtagelse**

Et **enigt udvalg** indstiller ændringsforslaget til **forkastelse**

2.4/EM2018/55

Pkt. 55 har følgende ordlyd:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag om ophævelse af § 28 i ”Inatsisartutlov om alkohol”, således at alkohol ikke skal afskærmes fra andre varer i butikken

Udvalget konstaterer, at der ved forslagens 1.behandling var tilslutning til beslutningsforslaget fra et flertal af partierne i Inatsisartut.

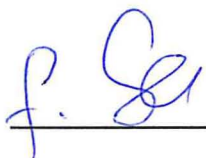
Udvalget vil nu gå over til sine indstillinger;

Udvalgets indstilling/EM2018/55

Et **flertal bestående** af repræsentanterne fra Siumut og Demokraatit og Samarbejdspartiet indstiller forslaget til **vedtagelse**.

Et **mindretal** bestående af repræsentanterne fra Inuit Ataqatigiit indstiller forslaget til **forkastelse**.

Med udvalgets ovenstående indstillinger og bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslagene til 2. behandling.

Múte Bourup Egede
Næstformand

Henrik Fleischer

Tillie Martinussen

Jens Danielsen
Formand

Mala Høj Kuko

Randi Vestergaard Evaldsen

Peter Olsen

Erhvervs –og Råstofudvalget

Dato: 12-11-2018
J.nr.: 01.38.01.29-00035

Høringssvar angående forslagene EM 2018/52,53,54,55 angående ændringer i den gældende Inatsisartutlov om alkohol.

Udvalget har tidligere indgående beskæftiget sig med Inatsisartutloven om alkohol og forslag desangående.

Udvalget anerkender, at forslagene ikke er henvist til behandling i Familie- og Sundhedsudvalget, men takker for muligheden for at tilknytte nogle kortfattede kommentarer.

Udvalget er ikke fortalende for at der skal ske en udvidelse af åbningstiderne på lørdag formiddage, idet udvalget er tilfreds med de nuværende åbningstidspunkter, således at borgere, og i særdeleshed børnefamilierne kan komme i butikkerne inden alkoholsalget åbner.

Øvrige ændringsforslag har udvalget ikke bemærkninger til.

Udvalget henstiller til, at Naalakkersuisut er meget opmærksom på, at den samlede alkoholpolitik ikke modvirker det fælles ønske om at eliminere omsorgssvigt af børn og unge. Er dette tilfældet, så må der nødvendigvis ske ændringer i den førte alkoholpolitik, så vi sikrer, at børn og unge ikke lider overlast som følge af indtag af alkohol.

PVA
Familie- og Sundhedsudvalget

Laura Taunâjjik

Formand

Meeqqat tamarmik naleqarput

Alle børn er værdifulde

All children are valuable

12. november 2018

Børnetalsmandens kommentar til Erhvervs- og Råstofudvalgets henvendelse vedrørende mulig lempelse af alkoholloven

Børnetalsmanden har den 7. oktober 2018 modtaget henvendelse fra udvalgsformand Jens Danielsen, Erhvervs- og Råstofudvalget.

Idet Børnetalsmanden takker for denne mulighed for at kommentere på henvendelsen, henvises til Børnetalsmandens hørings svar af 24. maj 2017.

Uddybende kommentarer

- For Børnetalsmanden forekommer det forhastet, at man mindre end et år efter vedtagelsen ønsker at ændre en lov, der blev begrundet i, at man ønskede at følge WHO's anbefalinger, særligt anbefalingen om at stramme op i forhold til synlighed, tilgængelighed samt regulering og tilsyn med udskænkingsstederne.

Hvad der har ændret sig i det korte tidsrum, som kan begrunde ændringerne, er uklart.

- Hvis man mener, at loven ikke er effektiv i forhold til sine målsætninger, vil Børnetalsmanden anbefale en undersøgelse for at få et faktabaseret grundlag for sine beslutninger. For at få viden om hvorvidt loven bidrager til målsætninger, bør man vente med at lave ændringer og forinden evaluere konsekvenserne.

Børnetalsmanden vil til sådan en undersøgelse og evaluering på det inderligste anbefale, at børn og unge spørges.

Derudover har Børnetalsmanden ingen bemærkninger.

Asannittumik inuulluaqqusillunga

Med kærlig hilsen

Meeqqat tamarmik naleqarput

Alle børn er værdifulde

All children are valuable

Aviâja Egede Lynge
Meeqqat Illersuisuat
Børnetalsmand
avi@mio.gl
Tlf.: 531274

MIO
Issortarfimmut 1A
P.O.Box 1290
3900 Nuuk
Greenland
Tel: +299 34 69 40
Mail: mio@mio.gl
www.mio.gl

Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik
Departement for Sundhed

24-05-2017

Meeqqat Illersuisuata, Imigassat aalakoornartortallit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. xx.xxx. 2017-imeersoq siunnersuummut tusarniaanermi, akissutaa (imigassat pillugit inatsit)

Meeqqat Illersuisuata 2. maj 2017 tusarniaanermut allakkiaq tigusimavaa Meeqqat Illersuisuata akissutaa Imigassat aalakoornartut pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. xx.xxx 2017-imeersoq siunnersuut pillugu (imigassat pillugit inatsit)

Meeqqat Illersuisuat qujavoq inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaateqarnissaminut periarfissinneqarami. Tusarniaanermut akissummi suliniutit ataasiakkaat isummerfigineqanngillat, MIO-lli ataatsimut isigalugu meeqqat inuunerinnerannut sunniutigisinnaasai isummerfigai.

Naliginnaasumik oqaaseqaatit

Aallaqqaasiullugu Meeqqat Illersuisuata nuannaarutigalugu takusinnaavaa, inatsisitut siunnersuutip siunertarigaa, meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffinni atornerluiffiusuni peroriartornissaat kiisalu inuit kikkulluunniit orniguffigisinnaasaanni inersimasunik aalakoortunik naapitsinissaasa, pinaveersaartinnissaa. Iluarinarpoq inatsisitut siunnersuutip ingammik meeqqat pitsaasumik inuuneqarnissaasa pilersinnissaat siunertarimmagu, taassumalu iluani pinaveersaartissallugu meeqqat inuusuttullu imigassamik atuinermik aallartiaarnissaat.

Meeqqat Illersuisuata aammattaaq nuannaarutigaa, ukiuni kingullerni ilisimatusarnikkut paasisat inatsisitut siunnersuummi takussaammata, pineqartumut paasisanut nutaanut innersuussilluni, soorlu Innuttaasunik misissuinerup paasinarsisikkaa, inuttut peqqinnikkullu ajornartorsiuterpasuit imigassamik atornerluinermit aallaaveqartut,

kiisalu persuttaanermik, sumiginnaanermik kinguaassiutitigullu innarliinernik suliaassarpassuit amerlanersaat imagassartorsimanermit aallaaveqartartut.

Meeqqat Illersuisuata aammattaaq maluginiarsimavaa, inatsisissatut siunnersuutip innersuussutigigaa innuttaasut peqqinnissaannik suliniut Inuuneritta II, tassani allaqqalluni persuttaaneq, kinguaassiutitigut innarliineq imminullu toqunnissamut eqqarsarnerit meeraanermi kinguaassiutitigut innarlerneqarsimanernut kiisalu angerlarsimaffimmi imigassamik ajornartorsiuteqarsimanermit, ersarissumik atassuserneqarsinnaasut. Meeqqat Illersuisuata innuttaasut peqqinnissaannik suliniutip arlariinngorlugit pinaveersaartitsinissamut tunaartai ilalersorinnaavai, taassuma iluani atonerluinermut peqqutaasut inuiaqatigiinni oqimaaqatigiinnginnermik kinguneqartut taamaalillunilu aalakoornissaq tunaartaralugu imertarnerup peqqutai, kingunerlutsitsisumik imigassamik atuisarneq kiisalu naliginnaasumik atonerluineq. Tamakkua peqqutit ilagivaat ilaatigut aningaasaatikinneq, ilinniagaqannginneq, pitsaanngitsunik ineqarneq kiisalu suliffissaaleqineq.

Meeqqap pisariaqatitai allaninngaaniit siulliusussaapput, taamaammat Meeqqat Illersuisuannut pitsanngoriaataavoq, siunnersuut nunarsuaq tamakkerlugu peqqinnissamut suliniaqatigiiffiup WHO'p imigassap sunniuteqarluartumik pinaveersaartinnissaanut innersuussutai aallaavigalugit suliaammat, taassuma iluani aamma imigassap saqqumilaarnerata killilernissaa, pissarsiariuminarpallaannginnissaa kiisalu pilerisaarutaanera.

Kalaallit Nunaata Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaa atortussanngortinnikuuaa pisussaaffigalugulu malinneqarnissaata qulakkeernissaa. Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutip malinneqarnera tunngaviatigut isumaqarpoq, nunap meerartai toqqissisimasumik peroriartornissaat qulakkeerneqassasoq, ineriartorlutillu inuttut nukittuutut nammineersinnaasutullu.

Meeqqat pillugit Isumaqatigiissummi artikel 19,1 malillugu, Kalaallit Nunaata *"Naalagaaffiit peqataasut inatsisiliatigut, pisortaaffiginninnikkut, inunnik isumaginninnikkut ilinniartitaanikkullu iliuusissatut maleruagassanik naleqquttunik tamanik aalajangiisassapput meeqqamut timikkut tarnikkulluuniit qanorluunniit iliornikkut pinerlineqatsaaliuutaasussanik, ajoqusiitsaaliuutaasussanik imaluunniit atonerluitsaaliuutaasussanik, sumiginnaatsaaliuutaasussanik, ilanngullugit naalliutsitsinermut atonerluinernullu soorlu meeraq angajoqqaaminit, taakkua sinnerlugit perorsaasiminit inunnilluunniit allanit paarsarineqartillugu kinguaassiutitigut atonerlunneqannginnissamut illersuutissanik."*

Meeqqat Illersuisuata nunami angalasarnerani meeqqat inuusuttullu ajornartorsiutit annerpaat ilaat oqaasertalersugaat tassaavoq imigassamik atornerluineq, tamannalu malitsigalugu ilungersunartumik sumiginnaaneq.

Imigassamik atornerluinerup malitsigisai tassaapput:

- Nakkutigineqannginneq, ulorianartorsiortitsisinnaasoq
- Kaanneq, angajoqqaat imigassaq siulliukkaangassuk meeqqat pisariaqartitaannit
- Timikkut misigissutsikkullu persuttagaaneq imigassamik atornerluinerup atatillugu, tamatigut qanilaarnermik amigaateqarneq, ineriartortinneqannginneq kiisalu inersimasunik oqaloqateqartannginneq

Meeqqat Illersuisuata misissuinerata meeqqallu oqaaseqaataasa takutippaat, meeqqat amerlavallaani atukkaminni, Kalaallit Nunaata, artikel 19 malillugu, pisussaaffini eqquutsissinnaanngikkai.

Meeqqat assut toqqaannartumik oqariartuuteqarput, kissaatigalugu, inersimasut imigassartussanngitsut, inersimasuniillu isumassorneqarnissartik kissaatigigitsik:

"Meeqqatit eqqorsaaticikkat. Soruna Inuit alakkoortartut? Meeqqat aamma alakkoortarput atuaqatikka ilai alakkoortarput meeraallutillu". (13-årig).

"Qitomatit paarissavatit qitornavit ajunngitsumik pissavaatit. Immiaaraq tunullugu qitomat paariu asajuk erligujuk perorsaruk ajunngitsumik pisamiaruk atuarnermut tungaanut ingerlateqqiuk persorsaruk. Qujanaq!"

("Du skal passe på dine børn dine børn vil behandle dig godt. Se bort fra øllen pas på dit barn elsk det værdsæt det pas ordentligt på det få dit barn igen til at vende blikket mod skolen opdrag det. Tak!")

"Anaananga ataatagalua imeraangami nuannaarneq ajorpunga tujormisaqaanga qatanngutikka ilagisarpakka ilaanni uanga sumiippissaarutarpunga".

("Når min mor og far drikker, er jeg ked af det jeg har det rigtig skidt jeg er sammen med mine søskende nogle gange har jeg ikke noget sted at være"). Pige, 14 år.

Aammattaaq Meeqqat Illersuisuata Meeqqat pillugit Isumaqaatigiissutip artikel 27-iat maluginiaqquaa, ilaatigut allassimasoq:

"Naalagaaffiit peqataasut akuersaarpaat meeqqap kialuunniit timikkut, tamikkut, ileqqorissaamikkut inuttullu ineriartormermini pisariaqartitassaminut piginnaatitaaffeqarnera."

Meeqqat sumiginnaaneq innarlugaanerlu pillugit oqaasiisa, Meeqqat Illersuisuanut

takutippaat meeqqat tamanna ulluinnarsiutaasa ilagigaat. Meeqqat illersorneqarnissartik isumassorneqarnissartillu pisariaqartippaat, qanigisalli akornanni tamanna nassaarisinnaakkajunnagu. Erngumanarpoq taamaalillutik meeqqat illersorneqarneq ikorfersorneqarnerlu qanigisaminnit pissarsiarisinnaakkajunnangimmassuk, inersimasunullu, ikiuunniartussaagaluanut illersuisussaagaluanullu, saaffiginnikkaluarlutik angiluttortartut.

Taamatut pisoqaraangat, apeqqusiinissamut tunngavissaqalerpoq, meeqqat illersorneqarnissaminnut ineriartornissaminnullu pisinnaatitaaffii atuunnersut.

MIO'p oqaaseqqaatinik taakkuninnga inatsisissamut siunnersuummut tapersiivoq.

Meeqqat Illersuisuat MIO'lu oqaaseqaatsinik taakkuninnga, kissaatigineqarpat itisiliinissamut, piareersimavoq.

Børnetalsmandens høringsvar vedr. Forslag til Inatsisartutlov nr. xx.xxx. 2017 om alkoholholdige drikke (alkoholoven)

Børnetalsmanden har den 2. maj 2017 modtaget høring vedr. Børnetalsmandens høringsvar vedr. Forslag til Inatsisartutlov nr. xx.xxx.2017 om alkoholholdige drikke (alkoholoven).

Børnetalsmanden takker for denne mulighed for at kommentere på lovforslaget.

I høringsvaret tages der ikke stilling til de konkrete tiltag, men MIO forholder sig til tiltagenes overordnede betydning for børns trivsel.

Generelle bemærkninger

Indledende vil Børnetalsmanden udtrykke glæde over at se, at formålet med lovforslaget er at lægge vægt på at forhindre, at børn og unge vokser op i et hjem med et misbrug eller oplever berusede voksne i det offentlige rum. Det er positivt, at lovforslaget har til formål at skabe rammerne for et godt liv særligt for børnene, herunder at forhindre, at børn og unge får en tidlig alkoholdebut.

Det glæder endvidere Børnetalsmanden, at de senere års forskning på området afspejles i bemærkningerne til lovforslaget, som henviser til ny viden på området, herunder Befolkningsundersøgelsen, som indikerer, at mange af de sociale og

sundhedsmæssige problemer hænger sammen med misbrug af alkohol, og at hovedparten af de mange sager om vold, omsorgssvigt og seksuelle overgreb sker under påvirkning af alkohol.

Børnetalsmanden har ligeledes noteret sig, at lovforslaget henviser til folkesundhedsprogrammet Inuuneritta II, som beskriver, at vold, seksuelle overgreb og selvmordstanker er tæt knyttet til forekomsten af seksuelle overgreb i barndommen og alkoholproblemer i barndomshjemmet. Børnetalsmanden deler folkesundhedsprogrammets flerstrengede tilgang til forebyggelse, herunder fokus på årsager til misbrug, der indebærer ubalancen i samfundet og dermed den ofte bagvedliggende årsag til rusdrikkeri, skadelig brug af alkohol og misbrug i øvrigt. Disse årsager omfatter bl.a. dårlig økonomi, manglende uddannelse, dårlige boligforhold og arbejdsløshed.

Barnets tarv skal altid komme før andre hensyn, og derfor er det for Børnetalsmanden en klar styrkelse, at forslaget bygger på verdenssundhedsorganisationen WHO's anbefalinger til effektiv forebyggelse på alkoholområdet, herunder at begrænse synlighed af alkohol, tilgængelighed og markedsføring.

Grønland har ratificeret FN's Børnekonvention og er forpligtet sig til at sikre, at den efterleveres. At leve op til Børnekonventionen handler grundlæggende om at sikre, at landets børn vokser op i et trygt liv og udvikler sig til stærke selvstændige individer.

Jf. Børnekonventionens artikel 19,1 skal Grønland
"træffe alle passende lovgivningsmæssige, administrative, sociale og uddannelsesmæssige forholdsregler til beskyttelse af barnet mod alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbrug, vanrøgt eller forsømmelig behandling, mishandling eller udnyttelse, herunder seksuel misbrug, medens barnet er i forældrenes, værges eller andre personers varetægt".

Under Børnetalsmandens rejser i landet er et af de største problemer, som børn og unge italesætter, alkoholmisbruget og de efterfølgende alvorlige svigt, det medfører. De konsekvenser, alkoholmisbruget får, dækker over:

- Manglende opsyn, som giver risikosituationer
- Sult, når forældre prioriterer alkohol over børnenes behov
- Fysisk og psykisk vold i forbindelse med alkoholmisbrug, generel mangel på nærhed, stimuli og voksne at tale med

Børnetalsmandens monitorering og børneudsagn viser, at alt for mange børns vilkår ikke lever op til de forpligtelser, Grønland har i artikel 19.

Børnene kommer med meget direkte udsagn om, at de ønsker, at de voksne ikke skal

drikke alkohol, og at de ønsker omsorg fra de voksne:

"Meeqqatit eqqorsaaticikkit. Soruna Inuit alakkooartut? Meqqat aamma alakkooartarput atuaqatikka ilai alakkooartarput meeraallutillu". (13-årig).

"Qitornatit paarissavatit qitornavit ajunngitsumik pissavaatit. Immiaaraq tunullugu qitornat paariu asajuk erligujuk perorsaruk ajunngitsumik pisarniaruk atuarnermut tungaanut ingerlateqqiuk persorsaruk. Qujanaq!"

("Du skal passe på dine børn dine børn vil behandle dig godt. Se bort fra øllen pas på dit barn elsk det værdsæt det pas ordentligt på det få dit barn igen til at vende blikket mod skolen opdrag det. Tak!")

"Anaananga ataatagalu imeraangami nuannaarneq ajorpunga tujormisaqaanga qatanngutikka ilagisarpakka ilaanni uanga sumiippissaarutarpunga".

("Når min mor og far drikker, er jeg ked af det jeg har det rigtig skidt jeg er sammen med mine søskende nogle gange har jeg ikke noget sted at være"). Pige, 14 år.

Yderligere leder Børnetalsmanden opmærksomheden hen mod Børnekonventionens artikel 27, hvoraf fremgår, at:

"Deltagerstaterne anerkender ethvert barns ret til den levestandard, der kræves for barnets fysiske, psykiske, åndelige, moralske og sociale udvikling".

Børnenes udsagn om omsorgssvigt og overgreb viser Børnetalsmanden, at dette er en del af børnenes virkelighed. Børnene har behov for beskyttelse og omsorg, og kan ofte ikke finde det i deres netværk. Det er bekymrende, at børnene således ikke kan søge beskyttelse og støtte i et stabilt netværk, og går forgæves til voksne, som ellers bør være i stand til at hjælpe og beskytte dem.

Når dette sker, er der grundlag for at sætte spørgsmålstejn ved, om forudsætningerne for børnenes ret til beskyttelse og udvikling er til stede.

MIO støtter med disse bemærkninger op om lovforslaget.

Børnetalsmanden og MIO står til rådighed for uddybning af disse kommentarer, såfremt det måtte ønskes.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, reading "Aviâja Egede Lyngø". The signature is written in a cursive style with a large initial 'A'.

Aviâja Egede Lyngø

Børnetalsmand

**IMIGASSAQ IKIAROORNARTORLU
PILLUGIT SIUNNERSUISOOQATIGIIT**
ALKOHOL- OG NARKOTIKARÅDET

Nuuk den 12. november 2018

Alkohol- og Narkotikarådets kommentarer til en mulig kommende lempelse af alkohollovgivningen, som fremsat i beslutningsforslag pkt. 52, pkt. 53, pkt. 54 og pkt. 55

Alkohol- og Narkotikarådet takker Erhvervs- og Råstofudvalget for at blive bedt om at komme med kommentarer til de fremsatte beslutningsforslag. Først vil Alkohol- og Narkotikarådet komme med mere generelle svar, og derefter bliver hvert punkt taget hver for sig.

Generelt til punkterne:

Beslutningsforslagene pkt. 53, 54 og 55 har alle til formål at slække på begrænsningerne i adgangen til alkoholiske drikke. For så vidt angår børn og unge, mener Alkohol- og Narkotikarådet, at det er vigtigt at fastholde, at der fortsat må sættes ind med begrænsninger for at forebygge, at børn og unge får en tidlig debut. Undersøgelser viser, at jo tidligere debut børn og unge har, jo større risiko er der for at blive afhængig. Vi skal huske på, at vi fortsat har et højt antal udsatte børn og unge, hvor en central forebyggende indsats, er afskærmning eller begrænsning i adgangen til alkoholiske drikke.

Grundlæggende mener Alkohol- og Narkotikarådet, at det er alt for tidligt at vurdere, om Inatsisartutloven om alkohol virker eller ikke virker. Rådet mener, at loven skal have lov til at virke i nogle år, før der kan laves veldokumenterede effektmålinger af alkohollovens forebyggende tiltag.

EM2018/52

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag om ophævelse af § 20, stk. 4, i Inatsisartutlov om alkohol, således at det bliver muligt for unge mennesker under 18 år, at gå på café med hinanden efter klokken 20, og drikke en kop varm kakao, en sodavand eller lignende. (medlem af Inatsisartut Malene Vahl Rasmussen, Demokraterne)

Alkohol- og Narkotikarådet er enig med Malene Vahl Rasmussen i, at den nuværende lov ikke imødekommer de unges "cafévaner", som især er udbredt i de større byer. At nyde alkohol er også en del af "hyggekulturen", hvor man nyder et glas vin eller øl. Det er svært at afskærme indtagelse af alkohol især på caféer (hvor der også serveres mad) og restauranter og det kan være en del af "opdragelsen" at se, at voksne kan nyde alkohol med maden.

Alkohol- og Narkotikarådet vil dog foreslå at sætte grænsen ved, at det er unge, som er fyldt 15 år og ikke er omfattet af undervisningspligten, som kan være på café indtil kl. 23.00.

Børn der er yngre end 15 år, skal være ledsaget af en med forældremyndighed eller andet familiemedlem for at opholde sig på café, hvor der skænkes alkohol efter kl. 20.00. Skolesøgende børn skal ikke være ude til kl. 23.00. De skal være klar til at modtage undervisning og det er derfor vigtigt, at de får nok søvn.

IMIGASSAQ IKIAROORNARTORLU PILLUGIT SIUNNERSUISOOQATIGIIT

ALKOHOL- OG NARKOTIKARÅDET

Rådet påpeger dog også, at forældre har et ansvar i at sætte grænser for, hvor sent deres børn er ude, hvad enten det er på en café eller til sport eller koncerter.

EM2018/53

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at pålægge Naalakkersuisut at fremsætte forslag til ændring af Inatsisartutloven om alkohol, således at butikernes salg af alkoholholdige drikke mandag til lørdag må finde sted fra kl. 10 til kl. 20. (Medlemmerne af Inatsisartut Justus Hansen og Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraterne)

Alkohol- og Narkotikarådet anerkender WHO's anbefalinger om, at mindre tilgængelighed og mindre synlighed er nogle strukturelle forebyggelsesredskaber, der kan være med til at nedbringe alkoholforbruget og den tidlige debut hos børn og unge.

Udvidelsen af åbningstiderne for salg af alkoholholdige drikke kan både have nogle positive fordele og nogle negative konsekvenser. Det kan være positivt på den måde, at børnefamilier undgår at blive tilskuere til de lange køer i butikkerne, især på lønningssdage og op til weekenderne, og måske lidt i forhold til det ulovlige salg, der foregår efter lukketid. Alkohol- og Narkotikarådet vil dog påpege, at politiet ikke har set nogen stigning i det ulovlige salg, efter at den nye Inatsisartutlov om alkohol trådte i kraft 1. marts 2018.

Af de negative konsekvenser vil øget åbningstid give øget tilgængelighed og dermed risiko eller tendens til øget salg. I familier hvor der er misbrug eller afhængighed af alkohol, kan det medføre, at børn vil være udsatte i længere tid, end de er på nuværende tidspunkt. Hvis der skal ændres på åbningstiden i hverdagen, ser Alkohol- og Narkotikarådet gerne, at i stedet for at udvide åbningstiden, så rykkes åbningstiden, så salget foregår fra kl. 11-20. Dermed bliver børnefamilierne ikke udsat for kødannelse og den uro, det kan medføre ved lukketid.

Alkohol- og Narkotikarådet anbefaler ikke, at der åbnes op for længere åbningstid om lørdagen. At ændre den nuværende åbningstid (som er fra kl. 10 – 14) til kl. 10- 20 kan føre til et ændret drikkemønster i weekenderne i befolkningen, da flere får råd til at "udvide festen", da alkohol er billigere i butikkerne end på værtshusene. Og billigere alkohol vil føre til et større forbrug. Den nuværende åbningstid sætter en grænse for, hvor længe man kan købe alkohol billigere. Derefter må man ty til den dyrere alkohol i værtshusene. Dyrere alkohol sætter en naturlig grænse for, hvor meget den enkelte har råd til at drikke. Med udvidet åbningstid vil borgere, som er afhængige af alkohol, få flere penge at drikke for i længere tid, som vil påvirke deres livskvalitet betragteligt og ikke mindst de pårørende og børnene.

Børn og unge er sårbare og vil i en familie, hvor der indtages mere alkohol, end det der anbefales, opleve en eller flere forældre, som ændrer adfærd. Det er i disse situationer, at de oplever utryghed og omsorgssvigt.

Med den nuværende lov ved vi, hvad vi har, men med en udvidelse af åbningstiden ved vi ikke, hvad vi får. Vi skal ikke glemme at nævne, at butikkerne har ytret, at de er godt tilfredse med, at åbningstiden om lørdagen er flyttet fra kl. 9.00 til 10.00. Dette har gjort, at der er langt mere ro lørdag morgen, da folk fra efterfester ikke længere kommer for at forsyne sig med mere alkohol.

**IMIGASSAQ IKIAROORNARTORLU
PILLUGIT SIUNNERSUISOOQATIGIIT**
ALKOHOL- OG NARKOTIKARÅDET

Der er behov for en analyse af de socioøkonomiske konsekvenser af en udvidet åbningstid. Det er dog helt klart, at det er børnene, der bliver taberne ved en udvidet åbningstid.

EM2018/54

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ændring af Inatsisartutloven om alkohol, således at lovens forbud mod enhver form for reklamer for alkoholholdige drikke enten ophæves eller erstattes af mindre vidtgående reklameforbud. (Medlem af Inatsisartut Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraterne)

Alkohol er ethanol og det er et opløsningsmiddel i store mængder. Alkohol- og Narkotikarådet er imod reklame for alkohol, der retter sig mod børn, unge og storforbrugere. Alkoholreklamer fremmer køb af alkohol, ellers vil der ikke være nogen ide i, at der reklameres.

Det kan være meget svært at reklamere for alkohol, uden at det også vil ramme børn, unge og mennesker, som er afhængige af alkohol, selvom målgruppen er de forbrugere, der har et fornuftigt forhold til alkohol. Det er der flere eksempler på i Danmark, hvor det er forbudt at rette alkoholreklamer mod børn og unge.

Butikkerne får reklamekroner fra producenterne til at udgive deres aviser, og det må kunne mærkes i reklamebudgettet. At konkurrere mod hinanden på alkohol "slagtilbud" kan vi ikke se nogen fordel i – ud over at forbrugerne muligvis vil gå efter tilbuddene. På samme tid sender slagtilbuddene i aviserne et signal om, at alkohol er en basisvare på lige fod med mel og sukker mv. Især unge er påvirkelige og vil gå efter disse slagtilbud.

Rådet savner dokumentation for påstanden om, at udenlandske producenter stilles bedre end lokale producenter. Der er flere reklameplatforme, f.eks. TV, internet eller sociale medier. Rådet mener, at annoncer på internettet og sociale medier kan reguleres af forældre, så børn er mindre udsatte. Det gælder dog ikke, hvis reklamen er synlig i "bybilledet". Mediernes store interesse for denne sag handler også om reklamekroner og mistede indtægter især via de lokale aviser, hvor butikkerne indsætter deres annoncer. Hele intentionen med alkoholloven er bl.a. at sende et signal om, at vi vil forsinke de unges debut med alkohol.

EM2018/55

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte forslag til ophævelse af §28 i "Inatsisartutlov om alkohol", således at alkohol ikke skal afskærmes fra andre varer i butikken (Medlem af Inatsisartut Randi Vestergaard Evaldsen, Demokraterne)

På baggrund af den nuværende alkohollov kan vi nu se resultaterne af lovens intention flere steder i Nuuk, hvor man har sat alkoholen ind i afskærmede områder. Alkohol- og Narkotikarådet mener, at der stadig er plads til forbedringer, f.eks. at fjerne alkoholen fra kioskerne i butikkerne og placere det i det afskærmede område.

IMIGASSAQ IKIAROORNARTORLU PILLUGIT SIUNNERSUISOOQATIGIIT ALKOHOL- OG NARKOTIKARÅDET

Alkohol- og Narkotikarådet anbefaler ikke, at alkoholen igen skal kunne sælges blandt dagligvarer. Men derimod ser Rådet positivt på, at alkohol sælges i separate butikker. Derved vil det være muligt at have personale, som er specialuddannet til at sælge alkohol. Det vil besværliggøre mistænkelige storkøb til videre ulovligt salg og de lange køer ved køb af alkohol vil blive fjernet fra dagligvarebutikkerne. Dette vil kunne være med til at ændre alkoholkulturen.

Ved at beholde den nuværende lov sendes et klart signal om, at alkohol IKKE er for børn og unge under 18 år. Forbrugerne er ved at vænne sig den nye lov. Alkohol- og Narkotikarådet vil anbefale, at man giver den et tidsrum på 3 år, før man kan forvente at se effekten af denne.

Vi skal som samfund være meget klare i vores udmeldinger omkring alkohol. Vi vil IKKE have, at børn drikker. Vi skal IKKE lære vores børn at drikke. Vi skal sætte nogle klare rammer for vores børn og unge. Kun på den måde vil vi kunne ændre vores drikkekultur. Al indtagelse der overskrider de daglige anbefalinger, har konsekvenser i hjemmene og kan føre til negative familiemønstre.

Alkohol- og Narkotikarådet takker igen for at være blevet bedt om at komme med kommentarer til Erhvervs- og Råstofudvalgets arbejde. Det er altid en udfordring at balancere hensyn til økonomien med hensyn til folkesundheden. Rådet håber derfor at Udvalget vil overveje de argumenter der er blevet præsenteret ovenfor, om hvordan ændringer i den nuværende Alkohollovgivning kan påvirke familierne og børnenes velvære.

På vegne af Alkohol- og Narkotikarådet

Inga Dora Markussen

Formand for Alkohol- og Narkotikarådet